

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Petra Mikeše a soudkyň Jiřiny Chmelové a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **JUDr. Jiří Pokorný, Ph.D.**, IČO: 86944312, se sídlem Blanická 1008/28, Praha 2, zastoupený JUDr. Adamem Novákem, Ph.D., advokátem se sídlem Blanická 1008/28, Praha 2, proti žalované: **Česká inspekce životního prostředí**, se sídlem Na Břehu 267/1a, Praha 9, proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 1. 2023, čj. ČIŽP/PER/2023/181, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 1. 2024, čj. 11 A 17/2023-42,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 1. 2024, čj. 11 A 17/2023-42, **se ruší**.
- II. Rozhodnutí žalované ze dne 11. 1. 2023, čj. ČIŽP/PER/2023/181, **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- III. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši **21 600 Kč**, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí k rukám jeho zástupce JUDr. Adama Nováka, Ph.D., advokáta.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Nejvyšší správní soud se v tomto rozsudku zabýval tím, zda se při vyřizování žalobcovy žádosti o informace uplatní zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí i pokud se požadované informace týkají pouze procesních institutů v rámci správních řízení ve věcech životního prostředí.

[2] Žalobce požádal dne 22. 4. 2022 žalovanou podle zákona o právu na informace o životním prostředí o poskytnutí následujících informací:

1) Počet zamítnutých žádostí o nařízení ústního jednání dle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „ZPř“) v rámci přestupkových řízení vedených Oblastním inspektorátem Praha, a to podle jednotlivých oddělení tohoto inspektorátu.

2) Průměrnou reakční dobu na odvolání proti zamítnutí žádosti o nařízení ústního jednání dle ZPř v rámci Oblastního inspektorátu Praha, a to podle jednotlivých oddělení tohoto inspektorátu,

3) Průměrnou délku lhůty poskytovanou při žádosti o poskytnutí lhůty k doplnění odvolání v rámci přestupkových řízení vedených Oblastním inspektorátem Praha, a to podle jednotlivých oddělení tohoto inspektorátu.

4) Počet pokut a průměrnou výši pokuty za spáchání přestupků podle zákona č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností (dále jen „ZVUŽ“), (zejména pak dle ustanovení § 122 odst. 1 písm. g) ZVUŽ, § 122 odst. 1 písm. j) ZVUŽ, § 122 odst. 1 písm. b)).

[3] Informaci požadovanou pod bodem 4) žádosti žalovaná poskytla žalobci v režimu zákona o právu na informace o životním prostředí přípisem ze dne 18. 5. 2022.

[4] Ohledně informací uvedených pod body 1) až 3) informovala žalovaná žalobce přípisem ze dne 6. 5. 2022 o tom, že jeho žádost hodnotila podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Žádost sice mířila na informace o správních řízeních týkajících se oblasti ochrany životního prostředí, ale jejím obsahem jsou toliko informace o procesních institutech v rámci vedených řízení, jejichž poskytnutí nemá žádnou vypovídající hodnotu o stavu nebo vývoji životního prostředí. Dále tímto přípisem vyzvala žalobce podle § 17 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím k úhradě nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací ve výši 14 384 Kč. Ministerstvo životního prostředí ke stížnosti žalobce následně částku snížilo na 14 337 Kč. Dále ve vztahu k bodům 2) a 3) žádosti žalovaná rozhodnutím ze dne 16. 5. 2022 odmítla informace poskytnout s tím, že by musela tuto informaci vytvořit. K odvolání žalobce Ministerstvo životního prostředí rozhodnutím ze dne 15. 7. 2022 rozhodnutí žalované zrušilo pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů a věc vrátilo k novému projednání. Žalovaná v rámci řízení dále trvala na uhrazení nákladů za vyhledání informací pod body 1) až 3) žádosti, což žalobci sdělila přípisem 26. 7. 2022.

[5] Následně žalovaná rozhodnutím uvedeným v záhlaví rozhodla o odložení žádosti o poskytnutí informací podle § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím, podle kterého povinný subjekt žádost odloží, pokud žadatel ve lhůtě 60 dnů od oznámení výše úhrady tuto úhradu nezaplatí.

pokračování

[6] Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce žalobu k Městskému soudu v Praze. Ten ji rozsudkem uvedeným v záhlaví zamítl.

[7] Informace pod body 1) až 3) nelze podle městského soudu podřadit pod konkrétní výčet informací o životním prostředí v citovaných předpisech, zejména pod § 2 písm. a) zákona o právu na informace o životním prostředí a nelze je podřadit ani pod obecnou definici informací o životním prostředí. I za předpokladu, že by se správní řízení svým předmětem dotýkala životního prostředí, nejsou požadované informace informacemi o životním prostředí, neboť jako takové nic o životním prostředí, jeho vývoji či jeho stavu nevypovídají. Vypovídají toliko o procesní praxi správních orgánů. Žalobce přesvědčivě neozřejmil, jaký dopad by tato rozhodovací praxe mohla mít na stav životního prostředí, jeho příčinu a vývoj.

[8] Podle městského soudu žalovaná taktéž dostatečně vyložila, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady za poskytnutí informací vyčíslena. Z předmětu požadovaných informací je rovněž zjevné, že nejde o informace, s nimiž by žalovaná, jakožto povinný subjekt, běžně pracovala.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[9] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížnost. V ní namítá, že požadované informace pod body 1) až 3) žádosti se týkají životního prostředí a mají nepřímý dopad na stav životního prostředí. Zároveň se jedná o informace o správních řízeních ve věcech životního prostředí dle § 2 písm. a) bodu 6 zákona o právu na informace o životním prostředí.

[10] I kdyby ovšem nebylo možné vztáhnout požadované informace pod výše uvedené ustanovení, má stěžovatel za to, že vypovídají o postupech správních orgánů, které rozhodují ve správních řízeních týkajících se životního prostředí. Tyto postupy mohou mít významný vliv na stav životního prostředí. Požadované informace vypovídají o tom, jakým způsobem povinný subjekt zjišťuje skutkový stav věci v přestupkových řízeních a jak dlouho mohou tato řízení trvat v návaznosti na nařízení či nenařízení ústního jednání. Proto mají tyto informace bezpochyby vliv na životní prostředí, zejména v případě délky přestupkového řízení, ve věcech týkajících se životního prostředí. Městský soud však tyto dopady na stav životního prostředí žádným způsobem neposuzoval.

[11] Nesprávné posouzení žalované má zásadní dopad i na případné uplatnění náhrady nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledání, kterou nebylo možné podle znění zákona o právu na informace o životním prostředí účinného v době vyřízení žádosti po stěžovateli požadovat.

[12] I pokud by nebylo možné považovat žádost za žádost o informace dle zákona o právu na informace o životním prostředí, má stěžovatel za to, že výše nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledávání je nepřiměřená a odůvodnění této výše je nepřezkoumatelné a nezákonné.

[13] Stěžovatel rovněž nesouhlasí se závěrem městského soudu, že v případě požadovaných informací se nejedná o informace, které by měl povinný subjekt běžně k dispozici a běžně by s nimi pracoval.

[14] Žalovaná se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti plně ztotožňuje se závěry městského soudu.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[15] Kasační stížnost je důvodná.

[16] Stěžovatel předně namítá, že požadované informace pod body 1) až 3) žádosti jsou informacemi o správních řízeních ve věcech životního prostředí podle § 2 písm. a) bodu 6 zákona o právu na informace o životním prostředí. Rovněž žalovaná připustila na str. 2 přípisu ze dne 6. 5. 2022, že žádost pod body 1) až 3) míří na informace o správních řízeních vedených podle právních předpisů v oblasti životního prostředí. Navzdory tomu žalovaná tvrdí, že tyto informace nelze podřadit pod § 2 písm. a) bod 6 zákona o právu na informace o životním prostředí a měly by být posuzovány v režimu zákona o svobodném přístupu k informacím. Samotná povaha požadovaných informací totiž nic o životním prostředí, jeho vývoji či jeho stavu nevypovídá. S tímto závěrem žalované se rovněž ztotožnil městský soud v napadeném rozsudku.

[17] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda je interpretace § 2 písm. a) bodu 6 zákona o právu na informace o životním prostředí ze strany žalované, resp. městského soudu správná. To i přesto, že stěžovatel proti takto zvolenému výkladu v žalobě ani v kasační stížnosti konkrétními odůvodněnými námitkami nebrojil. Podle usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 28. 7. 2009, čj. 8 Afs 51/2007-87, č. 1926/2009 Sb. NSS, *NATO HQ*, totiž platí, že správní soud vždy zkoumá, zda právní předpis nebo jeho ustanovení, která byla použita, na danou věc skutečně dopadají (obdobně též rozsudek NSS ze dne 13. 6. 2024, čj. 9 As 64/2024-38, bod 11). Žalobními body (stížnými důvody) jsou totiž pokryty všechny právní úvahy, včetně úvah o výběru a výkladu rozhodného pramene práva, které jsou pro posouzení věci rozhodné (bod 19 usnesení *NATO HQ*). Nejvyšší správní soud se tedy z úřední povinnosti zabýval otázkou výkladu daného ustanovení, protože pokud by na věc dopadalo, nebylo by vůbec namístě aplikovat zákon o svobodném přístupu k informacím. Soud si proto musí nejprve ujasnit, zda by se nedostal do situace, že by podával výklad k zákonu, který na věc nedopadá.

[18] Podle § 2 písm. a) zákona o právu na informace o životním prostředí *se informacemi o životním prostředí rozumí informace v jakékoliv technicky proveditelné podobě, které vypovídají zejména o*

1. stavu a vývoji životního prostředí, o příčinách a důsledcích tohoto stavu,

[...]

6. správních řízeních ve věcech životního prostředí, posuzování vlivů na životní prostředí, peticích a stížnostech v těchto věcech a jejich vyřízení a rovněž informace obsažené v písemnostech

pokračování

týkajících se zvláště chráněných součástí přírody a dalších součástí životního prostředí chráněných podle zvláštních předpisů, [...] (podtrženo soudem).

[19] Z jazykového výkladu bodu 6 tohoto ustanovení vyplývá, že za informace o životním prostředí lze považovat i informace o správních řízeních ve věcech životního prostředí. Nikde v tomto bodě však není uvedena podmínka, že by požadovaná informace musela zároveň vypovídat o stavu či vývoji životního prostředí. Jazykový výklad je však toliko prvotním přiblížením se k aplikované právní normě, jejíž skutečný význam je nutno hledat i prostřednictvím dalších výkladových postupů (rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 5. 9. 2023, čj. 2 Afs 363/2019-50, č. 4517/2023 Sb. NSS, bod 36 a tam citovaná judikatura Ústavního soudu). Nejvyšší správní soud se proto dále zabýval i dalšími výkladovými metodami.

[20] Pokud jde o systematický výklad, je třeba poukázat na to, že se informacemi o životním prostředí rozumí také informace, které vypovídají o stavu a vývoji životního prostředí, jak je uvedeno v bodě 1 výše citovaného ustanovení. Informace spadající pod bod 1 však představují pouze jednu z položek výčtu v § 2 písm. a). Stejně tak je třeba za informaci o životním prostředí považovat jakoukoliv z informací uvedených dále v bodech 2 až 13 tohoto ustanovení. Přestože jsou informace o stavu a vývoji životního prostředí uvedeny na prvním místě, neznamená to, že představují generální klauzuli, což implicitně vyplývá ze závěrů žalované a městského soudu. Z hlediska systematiky vykládaného ustanovení vyplývá, že každý bod tohoto výčtu je samostatný. I informace o správních řízeních ve věcech životního prostředí zahrnuté pod bodem 6 představují zvláštní kategorii informací o životním prostředí. Nejsou tedy podmíněny tím, že by musely samy vypovídat o stavu či vývoji životního prostředí.

[21] Na základě jazykově-systematického výkladu lze tedy dovodit, že zákon rozlišuje mezi informacemi přímo popisujícími stav a vývoj životního prostředí a informacemi o správních řízeních ve věcech životního prostředí.

[22] Definice pojmu „informace o životním prostředí“ je obsažena také ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES, o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/313/EHS (dále jen „směrnice 2003/4/ES“). Na tuto směrnici ostatně odkazuje v § 1 odst. 1 i samotný zákon o právu na informace o životním prostředí. Jelikož při výkladu vnitrostátního práva transponujícího směrnici Evropské unie je nutné rovněž zohlednit účel a obsah této směrnice (rozsudek NSS ze dne 23. 9. 2014, čj. 4 As 111/2014-27, č. 3177/2015 Sb. NSS, bod 21 a tam citovaná judikatura Soudního dvora Evropské unie), zabýval se Nejvyšší správní soud proto dále eurokonformním výkladem.

[23] Podle článku 2 odst. 1 písm. a) až c) směrnice 2003/4/ES, se *informacemi o životním prostředí rozumějí informace v písemné, obrazové, zvukové, elektronické nebo jiné formě o:*

- a) *stavu složek životního prostředí, jako jsou ovzduší a atmosféra, voda, půda, území, krajina a přírodní stanoviště zahrnující mokřady, pobřežní a mořské oblasti, biologická rozmanitost a její součásti, včetně geneticky modifikovaných organismů, a o vzájemném působení těchto složek;*

- b) *faktorech, jako jsou látky, energie, hluk, záření nebo odpad, včetně radioaktivního odpadu, emise, vypouštění a jiné úniky do životního prostředí, které ovlivňují nebo mohou ovlivnit složky životního prostředí uvedené v písmenu a);*
- c) *opatřeních (včetně správních opatření), jako jsou politiky, právní předpisy, plány, programy, dohody o životním prostředí, a činnosti ovlivňující nebo pravděpodobně ovlivňující složky a faktory uvedené v písmenech a) a b), jakož i opatření nebo činnosti určené k ochraně těchto složek (podtrženo soudem);*
- d) *zprávách o provádění právních předpisů o životním prostředí;*
- e) *analýzách nákladů a přínosů a jiných ekonomických analýzách a předpokladech použitých v rámci opatření a činností uvedených v písmenu c) a*
- f) *stavu lidského zdraví a bezpečnosti, včetně kontaminace potravinového řetězce, podmínkách lidského života, kulturních lokalitách a stavebních objektech, pokud jsou nebo mohou být ovlivněny stavem složek životního prostředí uvedených v písmenu a) nebo prostřednictvím těchto složek kterýmkoli aspektem uvedeným v písmenech b) a c);*

[24] Ustanovení § 2 písm. a) bodu 6 zákona o právu na informace o životním prostředí se blíží písm. c) směrnice 2003/4/ES. I podle této směrnice se za informace o životním prostředí nepovažují pouze takové, které bezprostředně vypovídají o stavu nebo vývoji životního prostředí, ale také informace o opatřeních a činnostech zaměřených na jeho ochranu. Mezi opatření či činnosti sloužící k ochraně životního prostředí spadají i správní řízení ve věcech životního prostředí, neboť právě ta obecně slouží k ochraně životního prostředí. Výslovně však pojem „správní řízení ve věcech životního prostředí“ ve směrnici uveden není.

[25] V této souvislosti je vhodné také zmínit, že podle odstavce 5 preambule této směrnice bylo její přijetí reakcí na skutečnost, že se Evropské společenství připojilo k Úmluvě o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (dále „Aarhuská úmluva“). Ostatně i Česká republika Aarhuskou úmluvu ratifikovala, což vedlo Nejvyšší správní soud k jejímu zohlednění rovněž v souladu s čl. 1 odst. 2 Ústavy. V Aarhuské úmluvě je definice pojmu „informace o životním prostředí“ v čl. 2 odst. 3 obdobná té ve směrnici 2003/4/ES. Ani zde tak výslovně správní řízení ve věcech životního prostředí nejsou zmíněna.

[26] Stejně jako zákon o právu na informace o životním prostředí obsahují jak Aarhuská úmluva, tak směrnice 2003/4/ES pouze demonstrativní výčty pojmu informace o životním prostředí (rozsudek NSS ze dne 20. 1. 2020, čj. 5 As 231/2018-77, č. 4001/2020 Sb. NSS, bod 26), což samo o sobě otevírá prostor pro značně širokou interpretaci. Nejvyšší správní soud například v rozsudku ze dne 30. 10. 2020, čj. 5 As 162/2018-51, č. 4183/2021 Sb. NSS, bod 27, uvedl: „*Již ze širokého pojetí definice pojmu ‚informace o životním prostředí‘ je zjevné, že tento pojem je nutné vykládat extenzivně. S tím koresponduje i skutečnost, že Aarhuská úmluva, a stejně tak z ní vycházející směrnice 2003/4/ES, členským státům ukládá, aby případné důvody pro odmítnutí žádosti o informaci vykládaly restriktivním způsobem (čl. 4 odst. 4 pododst. 2 Aarhuské úmluvy a čl. 4 odst. 2 pododst. 2 věta první směrnice 2003/4/ES).*“

[27] Směrnice 2003/4/ES navíc představuje pouze minimální standard, který musí členské státy splňovat, protože umožňuje, aby vnitrostátní úprava šla nad rámec těchto požadavků (odstavec 24 preambule směrnice 2003/4/ES). Proto soud nepovažoval za nutné předložit Soudnímu dvoru Evropské unie předběžnou otázku, zda lze podle směrnice považovat za

pokračování

informace o životním prostředí i ty o správních řízeních ve věcech životního prostředí, které nevypovídají přímo o stavu či vývoji životního prostředí. I pokud by totiž tyto informace, nespádaly pod definici uvedenou ve směrnici, nebyla by širší vnitrostátní úprava v rozporu se směrnicí. Cílem směrnice 2003/4/ES je ostatně poskytovat veřejnosti co nejširší přístup k informacím o životním prostředí (odstavec 9 preambule směrnice 2003/4/ES). Avšak vzhledem k tomu, že se pojem „správní řízení“ ve směrnici přímo nevyskytuje, zabýval se Nejvyšší správní soud i dalšími výkladovými metodami, aby posoudil, zda podporují širší interpretaci v národní úpravě, naznačenou jazykovým a systematickým výkladem.

[28] Z hlediska historického výkladu lze konstatovat, že v původním znění zákona o právu na informace o životním prostředí zněl úvod legální definice v § 2 takto: *Pro účely tohoto zákona se rozumí a) informacemi o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů (dále jen "informace") informace v písemné, obrazové nebo zvukové formě, na nosičích výpočetní techniky nebo v jiné technicky proveditelné formě...* (podtrženo soudem). Tato definice byla tedy užší, protože výslovně uváděla, že jde jen o informaci o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů. Novela provedená zákonem č. 6/2005 Sb. následně změnila definici v § 2 takto: *Pro účely tohoto zákona se rozumí a) informacemi o životním prostředí (dále jen "informace") informace v jakékoliv technicky proveditelné podobě...* (podtrženo soudem). Je tedy zřejmé, že zákonodárce záměrně vypustil uvození, že by daná informace měla vypovídat o stavu, ale může s životním prostředím souviset volněji. To odpovídá i tomu, že podle důvodové zprávy byla tato novela přijata za účelem transpozice směrnice 2003/4/ES, která mimo jiné rozšířila pojetí pojmu „informace o životním prostředí“ oproti definici uvedené ve směrnici 90/313/EHS, která byla směrnicí 2003/4/ES zrušena.

[29] I pokud jde o racionalitu výkladu posuzovaného ustanovení, je smysluplnější, aby se informace o správních řízeních ve věcech životního prostředí posuzovaly podle zákona o právu na informace o životním prostředí bez dalšího, aniž by tedy bylo nutné ještě dále zkoumat, zda samotná povaha těchto informací vypovídá o stavu či vývoji životního prostředí. Mezi tím, zda daná informace týkající se správního řízení vypovídá o stavu či vývoji životního prostředí, nebo nikoliv, může totiž být velmi tenká hranice, která v praxi nemusí být vždy snadno rozlišitelná.

[30] To lze demonstrovat i na nyní projednávané věci. Žalovaná poskytla stěžovateli informaci, kterou formuloval v bodě 4 své žádosti, a sdělila údaj o počtu a průměrné výši pokut uložených za přestupky podle zákona č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností. Učinila tak v režimu zákona o právu na informace o životním prostředí. Tato informace, striktně vzato, však rovněž nevypovídá přímo nic o stavu nebo vývoji životního prostředí. Při širším pohledu, k němuž se soud přiklání, však výše a četnost pokut mohou poukazovat na míru porušování právních předpisů v této konkrétní oblasti životního prostředí a míru jejich postihování, což může nepřímým způsobem ovlivňovat stav a vývoj životního prostředí, ačkoliv zjevně nejde o vliv přímý. Žalovaná je tedy v režimu zákona o právu na informace o životním prostředí poskytla správně.

[31] V případě širšího výkladu je možné obdobně argumentovat i ve vztahu k požadovaným informacím pod body 1) až 3) žádosti. I informace, které podle žalované a městského soudu vypovídají pouze o procesní praxi správních orgánů, mohou zprostředkovaně poskytovat přehled o efektivitě a transparentnosti činnosti správních

orgánů v oblasti ochrany životního prostředí. Tímto způsobem mohou tyto informace nepřímo vypovídat i o stavu a vývoji životního prostředí, neboť způsob, jakým správní orgány postupují při správních řízeních týkajících se životního prostředí, může vypovídat obecně o jejich přístupu k ochraně životního prostředí jako takovému. Podle Nejvyššího správního soudu lze minimální vztah ke stavu a vývoji životního prostředí nalézt u většiny informací týkajících se správních řízení ve věcech životního prostředí. Proto je účelnější, aby se informace o správních řízeních ve věcech životního prostředí považovala bez dalšího za informaci o životním prostředí, aniž by se ještě dále vždy konkrétně zkoumalo, zda a jak moc povaha těchto informací vypovídá o stavu či vývoji životního prostředí.

[32] Žádná z výkladových metod tedy nesvědčí závěrům, které vyslovila žalovaná a městský soud, tedy že informace o správním řízení podle § 2 písm. a) bodu 6 zákona o právu na informace o životním prostředí je pouze taková, která zároveň vypovídá o stavu nebo vývoji životního prostředí. Naopak, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že již samotná skutečnost, že se jedná o informace o správním řízení ve věcech životního prostředí, postačuje k tomu, aby tyto informace spadaly pod uvedené ustanovení zákona.

[33] Žalovaná proto neměla při vyřizování otázek pod body 1) až 3) žádosti stěžovatele postupovat podle zákona o svobodném přístupu k informacím, nýbrž podle zákona o právu na informace o životním prostředí, jelikož stěžovatel žádal o informace, které se obsahově týkaly správních řízení ve věcech životního prostředí podle § 2 písm. a) bodu 6 tohoto zákona. Tétož pochybení se následně dopustil i městský soud.

[34] Podle závěrů uvedených v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu *NATO HQ* platí, že jestliže je na věc aplikován právní předpis, který na ni nedopadá, jedná se o důvod pro zrušení rozhodnutí správního orgánu, resp. rozhodnutí krajského či městského soudu, mohlo-li mít takové pochybení za následek nesprávné posouzení pro věc rozhodujících skutkových či právních otázek obsažených v námitkách. Soud nezruší pouze takové rozhodnutí, u něhož je možné bez rozsáhlejšího doplňování řízení dovodit, že i přes užití práva, které na věc nedopadá, by výsledek řízení při užití odpovídajícího práva byl týž. V tomto případě však nelze říci, že by výsledek řízení byl stejný i při použití nesprávného předpisu (zákona o svobodném přístupu k informacím), už jen z toho důvodu, že se v rozhodné době lišila právní úprava ohledně úhrady nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledávání.

[35] Až do účinnosti novely č. 241/2022 Sb., totiž nebylo možné v režimu zákona o právu na informace o životním prostředí za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací úhradu žádat. Tato novela nabyla účinnosti 1. 9. 2022, přičemž podle přechodných ustanovení se žádost o poskytnutí informace podaná přede dnem nabytí účinnosti novely č. 241/2022 Sb., vyřizuje podle znění zákona účinném přede dnem nabytí účinnosti této novely. Jelikož stěžovatel podal žádost o informace už 22. 4. 2022, nemůže žalovaná v tomto případě úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací po stěžovateli požadovat. S ohledem na tuto skutečnost se Nejvyšší správní soud nezabýval kasačními námitkami, ve kterých stěžovatel brojí proti výši nákladům, které žalované za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací vznikly.

IV. Závěr a náklady řízení

pokračování

[36] Vzhledem k tomu, že městský soud postupoval dle nesprávného právního předpisu, shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou a zrušil napadený rozsudek. Pro takový postup byly dány důvody již v řízení před městským soudem, neboť také správní orgány postupovaly dle nesprávného právního předpisu. Nejvyšší správní soud přistoupil proto také ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí žalované a věc jí vrátil k dalšímu řízení [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. za přiměřeného použití § 78 odst. 4 s. ř. s.]. V dalším řízení je žalovaná vázána právním názorem Nejvyššího správního soudu vyjádřeným v tomto rozsudku [§ 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 5 s. ř. s.]. Žalovaná proto v dalším řízení vyřídí žádost stěžovatele podle zákona o právu na informace o životním prostředí a posoudí, zda jsou splněny všechny podmínky pro poskytnutí požadovaných informací podle tohoto právního předpisu.

[37] V případě, že Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu a současně zrušil i rozhodnutí správního orgánu podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s., je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí městského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Při rozhodování o náhradě nákladů řízení vychází soudní řád správní z celkového úspěchu ve věci (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Stěžovatel úspěšný byl, a proto má právo na náhradu nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti. Žalovaná naopak úspěch neměla, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[38] Nejvyšší správní soud při stanovení odměny advokáta aplikoval přechodné ustanovení vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) zavedené novelou č. 258/2024 Sb. Podle něj platí, že za právní služby poskytnuté přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky přísluší advokátovi odměna podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky. Vzhledem k tomu, že všechny úkony právní služby byly poskytnuty před 31. 12. 2024, použije se advokátní tarif ve znění účinném do 31. 12. 2024.

[39] Náklady stěžovatele za řízení o žalobě tvoří zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč za žalobu a odměna advokáta. Ta zahrnuje tři úkony právní služby spočívající v přípravě a převzetí zastoupení, sepsání žaloby a repliky [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu], přičemž za každý z nich náleží částka 3 100 Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a paušální náhrada hotových výdajů v částce 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Za řízení o žalobě tak zástupci stěžovatele náleží odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 10 200 Kč [3 x (3 100 + 300)]. Zástupce stěžovatele není plátcem DPH. Náklady řízení o žalobě tedy celkem činí částku 13 200 Kč.

[40] Náklady stěžovatele za řízení o kasační stížnosti tvoří zaplacený soudní poplatek ve výši 5 000 Kč za kasační stížnost a odměna advokáta za jeden úkon právní služby spočívající v sepsání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za každý úkon náleží částka 3 100 Kč a paušální náhrada hotových výdajů v částce 300 Kč. Za řízení o kasační stížnosti tak zástupci stěžovatele náleží odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 3 400 Kč. Celkové náklady stěžovatele za řízení o kasační stížnosti tedy činí 8 400 Kč.

[41] Výsledná částka nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti tedy činí 21 600 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 24. února 2025

Petr Mikeš
předseda senátu